

Louis heeft het paradijs opnieuw gemaakt

*Botanisch geweld
bestaat o.a. uit:*

*Lieve-vrouwen-bedstro,
Speen-, longen- en dalkruid,
Gewoon en geknakt nagelkruid,
Heksenkruid en klaverzuring,
Hondsdrif en heermoes,
Groot en klein springzaad,
Lever-, haar-, plak- en sterrenmos,
Heksen- en muskuskruid,
Vogelmelk en wilde marjolein,
Rhus, meidoorn en bandwilg,
Kindje-op-moeders-schoot,
Akelei en gele helmbloem,
Veronica's en vrouwenmantel,
Adder-, hol-, geel- en smeervortel,
Weegbroom, gagel en maagdenpalm,
bostulp, anemoon en rododendron,
Konings-, mannetjes-, struis- en tongvaren
en het (lang)harig wilgenroosje.*

Van onze verslaggever
RUUD BROUWERS
ORANJEWOUDE — „Nu ke-
harde, hoekige steden het
landschap binnendringen,
moet de natuur terugslaan
door middel van een jungle-
tactiek. Een rimboecultuur
moet in de steden voortwoe-
keren en zorgen voor kathedra-
len van bomen, struiken
en planten. In deze machtige
bouwsels zal de mens zich
weer herkennen als een pro-
dukt van cultuur én natuur.

Een volbloed kabouter is opge-
staan. Met botanisch geweld heeft
Louis le Roy (46) het paradijs op-
nieuw gemaakt. Nijver als een bij
heeft deze praktijkkabouter hon-
derden plantesoorten op luttele
vierkante meters samengebracht.
Het is een wazige, groene atmos-
feer, waar rust en genezing vanuit
gaat, en waar krachtige sappen de
mens binnenstromen. „Zingend en
schaterend trekken de kabouters
door mijn tuin,” beweert Le Roy. In
het Friese Oranjewoud aan de
Prins Bernhardweg begint de we-
reld ten tweeden male „Fabri-
kanten van grasmaaimachines en
kunstmest en de eigenaren van
tuincentra hebben mij tot hun vij-
and verklaard. Een spade, een zaag
en een snoeischaar zijn de enige
gereedschappen die ik heb, meer
heb ik echt niet nodig. Kunstmest
gebruik ik nooit en bespuitingsmid-
delen nog minder. Sproeien als het
droog is, doe ik ook al niet; led-
dingwater is slecht. De natuur doet
alles zelf, het is wonderlijk, maar
waar. Je laat alles z'n gang maar
gaan en er gebeuren de mooiste
dingen.”

Louis le Roy gaat voor in zijn
tuin, waar struiken en bomen zor-
gen voor een paraplu die gezeefd
zonlicht doorlaat. „Als een gebied
door het ingrijpen van mensen
overdekt is door één soort gewas,
zoals dat met grasgazons het geval
is, dan vergiftigt zoets de grond.
De natuur bestrijdt eenzijdigheid
als een ziekte. Een paradijs kan
alleen ontstaan door een enorme
gevarieerdheid. Planten kunnen
dan pas welig tieren als ze in een
gemeenschap opgroeien.”

Af en toe bukt de Grote Tuinman

zich even en graait heel voorzichtig
in een kranig bloeiend bedje van
planten zoals een ander z'n poes
streelt en hij mompelt woorden
van goedkeuring. „Laat de natuur
toch vooral zelf werken. Alles wat
hier valt aan bladeren en takken
blijft liggen. Zo maken de planten
zelf grond. Die netheidshysterie
maakt dat mensen gaan schoffelen,
dat is vernietigend voor de
grond. De natuur doet echt alles,
ook insecten bestrijden als dat no-
dig is. Voor amateurs moet het ge-
bruik van vergif verboden worden.”

Verliefd kijkt Le Roy naar de
tientallen slakken op de stammen
van de bomen in Paradijs II. „Dat
zijn mijn werkers in onbetaalde
dienst. De hele dag gaan ze op en
neer en likken de stammen schoon.
Ze halen de algafzetting eraf.
Moet je die vlierboom eens kijken,
het lijkt wel een gepoetste helm
uit de middeleeuwen, kijk eens wat
een mooie glans. Hier zit van alles
in de tuin, kikkers, egels, padden
en slakken. Dode planten worden
door hen omgezet in dierlijke mest-
stoffen.”

De ideeën van Le Roy, maar
vooral ook het resultaat van zijn
voorzichtig regelend optreden met
spade, zaag en snoeischaar hebben
het gemeentebestuur van Heeren-
veen aangesproken. Na initiatieven
van de Culturele Raad worden de
fundamenten van de eerste „groene
kathedraal” in een saaije uitbrei-
dingswijk tot stand gebracht. Het
15 meter brede gazon van de Ken-
nedy-Europalaan, dat als midden-
berm fungeerde, wordt overhoop
gehaald. Er komen grote kuilen en
kiepwagens storten heuvels puin,
want er moeten voor de verschil-
lende planten hoge, meer droge ge-
deelten komen en tevens moeras-
achtige stukken ontstaan.

Het gedeelte waarmee al weer
enige jaren geleden een begin is
gemaakt, krijgt al de allure van
een lieflijk stukje jungle. Onder
de bomen en struiken gaan de le-
lietjes van dalen en de hondsdrif
lustig te keer. Het voortwoekerende
groen maakt nissen aan de paden
zoals ook stenen kathedralen die
in de middeleeuwen langzamer-
hand gegroeid zijn, nissen en sfeer-
volle ruimten hebben. Voorheen
moest in het voorjaar en 's zomers
om de veertien dagen het gras ge-
maaid worden, nu heeft de natuur

Louis le Roy (46) peinzend in Paradijs II te Oranjewoud.

het onderhoud zelf ter hand gene-
men terwijl Heerenveners uit het
struikgewas te voorschijn kunnen
stappen met een tultje bosviool-
tjes op de revers.

Le Roy: „Ik heb dit alles afge-
keken van de climaxvorm van een
bos. Zo'n bos hoeft je nooit te
bemesten, het is een afgesloten sy-
steem, waarin alles z'n deel krijgt.
Het is een zogenaamde besloten
economie en staat in schrille te-
genstelling tot de verbruikseconomi-
e die wij overal van maken.
Moet je zien hoe Staatsbosbeheer
bossen maakt. Eerst wordt de grond
afgeschaafd en dan worden alle-
maal bomen van dezelfde soort op
een rijtje zo stijf tegen elkaar aan-
gezet, dat onder die bomen vrijwel
niets kan groeien en de grond ar-
moedig wordt. Dit is tegen alle
botanische wetten in. We plegen
een rooibouw die met geen pen te
beschrijven valt.”

„Tevens vond ik dat er eens een
antwoord moest komen vanuit het
landschap op die steeds maar op-
rukkende steenklompen,” vervolgt
Le Roy, gezeten in z'n priëel. „De
mens kan niets meer doen met die
onbeweeglijke, hem opgedrongen
stadsomgeving. Geef hem weer een
kans op een brok creativiteit door
hem bij z'n huis aan de gang te
laten met de natuur. Als er een-
maal planten en bomen zijn, levert
dat zaailingen en wortelstokken op
om mee verder te werken. Je moet
geen machines en fabrieken willen
bestrijden, maar de natuur te hulp
roepen, dan groeit er weer een
evenwicht. We weten dat de indus-
trie en de landbouw de grootste
vuil- en gifspoorers zijn, daarom
moeten we beginnen om op de
plekken, waar geen industrie staat
of landbouw wordt bedreven, de
natuur optimaal z'n gang te laten
gaan.”

Anders dan over het algemeen
met de stedelijke kabouters het ge-
val is, wil Louis le Roy, vader van
twee dochters, niet theoretiseren,
maar doen. Terwijl de Wijze Ka-
bouter Roel van Duyn als afgew-
aardigde van Kropotkien op aarde
in Appelscha het woord voerde op
de Pinksterconferentie, brak Le
Roy dode takjes en strooide die als
mest en nieuwe aarde. Als teken-
leraar vervult Le Roy 26 lessuren in
de week, daarnaast schildert hij,
bouwt huizen en boerderijen, foto-
graveert, tuiniert. Kortom: hij doet.

Hij heeft niet ver van Paradijs II
een stuk grond gekocht, anderhalve
hectare groot, waar drie jaar ge-
leden de koeien nog graasden. Het
gebied begint al lekker vol te ra-
ken met verschillende soorten
planten en hier en daar schiet een
boom uit de grond. „Ik wilde geen
luchtvervuller zijn, daarom heb ik
in plaats van een auto dit stuk
grond hier gekocht. Die bomen die
ik er in gezet heb, kosten per stuk
2 pakjes sigaretten, waar je je lon-
gen mee verpest.” Op dit grondge-
bied bouwde Le Roy eigenhandig
een groot atelier, een staaltje van
voortreffelijk metselwerk.

Over al z'n activiteiten zegt Le
Roy: „Iedere eenzijdigheid of mono-
cultuur leidt tot vernietiging, dat
geldt niet alleen voor planten,
maar ook voor mensen. Op een ge-
geven moment zitten ze met hun
specialisatie in een trechter en
draven maar door over één ding. Ze
raken daardoor psychisch in de
klem. Ieder mens heeft een pakket
van creatieve dingen meegekregen
en daar moet ie wat mee doen.” Hij
haalt een uitspraak van fr. Jac. Til-
lema voor de dag en leest: „Het
zou nodig kunnen zijn dat naast
mensen die veel weten van weinig,
ter correctie en vooral ter comple-
tering ook diegenen te hulp zouden
moeten worden geroepen die we-
nig weten van veel.”

Steeds meer mensen in den lande
horen van Paradijs II en reizen af
naar de historische plaats Oranje-
woud. Louis le Roy en echtgenote
ontvangen ze allemaal. „Met dit
natuurbeschermingsjaar (N 70) sta
ik ter beschikking, ze komen maar.
Dat is mijn praktische bijdrage.”
Ambtenaren van plantsoenendien-
sten, tuinexperts, landbouwmensen
en anderen komen zelfs al met
bussen aanrijden. Aanvankelijk zijn
ze perplex, later staan ze blij te
griechelen omdat het wonder echt
bestaat. Sommigen beginnen te
huppelen zoals kabouters dat kun-
nen doen.

Tegen zeven uur 's avonds maakt
Louis le Roy nog een ronde over de
paadjes in zijn tuin. „Kijk, nu is
het mooi licht, moet je al die ver-
schillende kleuren groen toch eens
zien.” Zijn met sproeten bezaalde
handen, die er even korrelig uitzien
als de aarde zelf, strelen de
blaadjes van een struik. „Ja, die
heeft het hier fijn, dat zie je zo.
Goed zo jongen, ga zo door.”